

NAPLÓ

Előfizetési ár:

Egész évre 4 K
Fél „ 2 K

Egyes szám ára 4 fill.

Megjelen minden hétfőn reggel 7 órakor.

FELELŐS SZERKESZTŐ

ZOMBORY BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII., DOHÁNY-UTCZA 88. SZ.

Közlemények átvétele csak jelzéssel van megengedve

Társadalom.

Valahányszor e szót hallom, mindannyiszor megrázkódom. Sárgás-barna, iszapos vizet látok, egy széles mocsarat, melyben az élőlények alaktalan sokfélesége nyüzsög. S valóban a társadalom nem egyéb, mint egy büzhödött mocsártenger, melyben a rothadás processzusa javában foly. Hullák usznak a felszínen, az egymással vívott, ádáz harcban kimult mocsáralakok kadaverei. Vér: az eltaposottak vére. Összetépett foszlányok: az erény és becsület roncsai. Szeny. Bűn. És erkölcsi piszok. Ez a mocsár karakterisztikuma.

Sűrű kaotikus gomolyban keringenek az élők. Élők... Ki tudja mi van a mocsarak alján? Tülekednek, tapossák egymást, elkeseredett tusát folytatnak, mert mindegyik a felszínre törekszik. Örök keringésben bukdácsolnak a sokszínű bogarak s lármájuk terjeng a mocsár fölött, mint valami ezerhangú jajszó, mint valami győzelmi ének, melynek meg-megújuló refrainje: hurrá! hurrá! Ez a mocsári élet közönséges képe.

Analizáljunk. Merítsünk ki az iszaptengerből egy marék vizet s ime, mennyi a bogár! A legtöbbje fekete. Szalonruhások. De csillogó alakzatok is vannak. Ezek a mocsár uniformis rémei. Vegyük egyenként. Az első hatalmas, fekete rovar. Óriási bajusza van. Ez bizonyára egy nagyhangú honatya. A második cingár bogárka. Tulkomoly és pápaszeme van. Ez egy üresfejű tudós. A harmadiknak rémséges csápjai vannak. Ez egy született uzsorás. A negyedik még fiatal, de határozott. Szemei borzalmasan villognak. Félelmetes látvány! Ez egy lovagias gentrygyerek. A következő példányon diszes érmek lógnak. Ez tábornok. Az az érdeme, hogy jól tudott gyilkolni, sok embertársát felnyársalta. Ah! a hatodiknak monoklija van! Mily grandezzával tekint szerteszét. Ez isten-ucse, mágnás. Egy szoknyahős, koldus mágnás, kinek se pénze, se agyveleje, csak egy picit kék vére van... A hetedik, nyolcadik, kilencedik s az egész mind e fajta bogarak. Ez társadalom színe-java, mocsárvirága.

Ezek a monstrumok, melyeknek egyik legutálatosabbika az a fekete taláros, kenetes cipelésű, jezsuita képű bogár, mely milliók felé nyújtogatja csápjait, üres fejjel, ádáz harccal ezer fufanggal és gonoszsággal, sok-sok hullá hátán jutottak a felszínre. Rétegeket tapostak el; szív nélkül, könyörtelenül gázoltak át minden, mi utjukba került. Nem néztek semmit, nem tekintették az erény és becsület sziklát, melyek visszariasztó, örök tilalomként tornyosultak vandál utjuk elé. Lerombolták. És tovább! Fel a magasba, fel a színre, mert ott süt a nap, a dicsőség napja. A mocsár mélye sötét. A mocsár mélye a gyáváké és tehetetleneké. Kiméletet nem ismerő kitartással küzdötték át magukat a különféle akadályokon, labirintusokon, mignem eljutottak a célhoz, a felszínre,

hogy a mocsári fenevadságot szimbolizálják, hogy a mocsár szennyének, piszkának harsány hangú kikiáltói legyenek s a képzelt elismerés, hódolat, dicsőség verőfényén sütkérezzenek egy romlott világ véreslelkű rémeiként. Ezek a mocsári előkelőségeken, a mélységeknél minden romlottsága, bűnhődtsége, karaktere rajta van, a mocsár büz zölde patinája bevonta és megkeményítette a kétes rovarok lelkét. Lelkét? Ó azt a mélységben hagyták, hol a rétegek kenyérforradalma dühöng.

A mocsár közepén, a felszín alatt még nagyobb a kavargás. Zűravaros láрма hallik. A küzködők hörgése és ordítása. Gyilkolják egymást a hernyóért, — a kenyérért. Dulakodnak, marakodnak s ez az úgynevezett *polgári tevékenység!* Üvöltve forognak és törekszenek a felszínre, hogy őket is megsüsse a kitüntetés napja. Lekaszabolják egymást. Az összefüggő rétegek, a „rokoni” érdekek összefogóznak, emelik, taszítják, huzzák egymást a magasság felé. Kapzsiság, haszonlesés, marakodás, rombolás mindenütt. Erénycafatok, becsületroncsok, megsemmisült izom- és lelki erők kavarognak izzadt, véres tömegben. Ordító harc. S az óriási gölya, mely lesben áll: *a hatalom*, bele-beleüti csőrét a mocsárba és szedi az áldozatokat. Rémségek rémsége a mocsári élet. Utálatos a társadalom!

S a mocsár fenekén az eltemetettek élnek. Meg sem kísérik a felszínre jutást. Tudják, hogy ugys hiába. Rengeteg súlyok nehezdednek rájuk, a felső rétegek nyomják. A mocsár fenekén az elnyomottak élnek, örök forrongásban s az elnyomottság fájdalmában *bontogatják a tűzhányó torkát*, mely a mocsár alatt tompán dühörog, míg egyszer elfojtott erői felszabadulnak és megsemmisítik azt a millió bűnű és átku iszaptengert, melynek mai neve: *társadalom!*

Tót heceplébános. Nem politika az, hanem kvalifikálhatatlan heccelődés, amit a papi párt elkövet most egy tót plébános elítélése miatt. Szomorú állapotok azok, hogy nálunk folyton vallási vitákat, felekezeti botrányokat rendezgetnek. Amint megmondottuk véleményünket Zsilinszky okvetetlenkedése alkalmával, époly leplezetlenül kijelentjük, hogy nem cselekszik a katolikusok nevében és érdekében a néppárt, mikor folyton vallási villongásokat idéz elő. Nem helyeselhetjük a katolikus papság provokáló szerepét. Ez nem felel meg a katolikus vallás szellemének, nem a valódi Krisztusi tan, de ellenkezik a papi hivatással is. A papi talár nem heccelődésre való, az csak komoly embert, a szeretetet hirdető és gyakorló lelkiületet takarhat. Az meg éppenséggel abszurdum, hogy a pap ellenkezésbe jöjjön a törvénnyel és a népet a bíróságok ellen izgassa. A heceplébánosok és kaplánok sokkal jobb szolgálatot tesznek hivatásuknak, ha a népet erkölcsösségre szoktatják (saját példájukkal) és az emberszeretetet hirdelve gyakorolják is. Ne uralkodni akarjanak, hanem szolgálni, mert a szeretet apostola és mestere csak *ezzel* bizta meg őket. Higgyék el, hogy a katolikus vallásnak senki sem ártott annyit, mint a hecepapocskák!

Öreg ember nem vén ember. A nagy humanista, a jólelkű emberbarát nyugszik a csendes temetőn az 1000 koronás dísz-irhelyen, tehát semmi rosszat, illetve csak jót szabad róla mondani. Ügyvéd volt, milliókat szerzett! Nyolczvan éves

korában elcsábította őt a kis szende Filep Gizell rákacsintott az öreg ifjura és közel 10 esztendein egy félmilliót elszerezett tőle. Ezen a pénzecskeát vett magának a kicsike férjet, birtokot s ezáltal nagy humanista rokonai közül többen nyomorogtak. De nem ez az érdekes része a mesének, hanem az, hogy Gizella asszony egy szép napon levelet ír a mecenásnak s meghívja birtokára, kijelentvén, hogy nem tud az öreg nélkül élni! Az aranyiszívű örökifju elment, jókat mulatott az ő pénzén tisztes családi életre tért asszony házában. A becsületes asszony és előkelő származású ura néhány zseni gyerek segítségével hamis végrendeletet készítettek, melyben az öreg nevében kitagadták a rokonokat, meg a református iskolákat s a fővárost a gazdag örökségből és megtették önmagukat egyedüli örökösöknek. Meghalt a mecenás. Jött a botrány. Kiderült a csalafintaság. A szép asszony és megvásárolt ura, zseni fiúkkal együtt börtönbe kerül. Ha a börtön ajtaja kinyílik, megkapják a valódi végrendeletben rájuk hagyott százezer koronácskát és azután minden lecsönnesül. A rokonoknak is jutott fejenként vagy 30.000 korona. Az egyháznak félmillió. A református főiskolának szintén. A szegényeknek semmi.

Előkészítő tanfolyamok. Budapestén egy egész csomó ember él mások butaságából és természetesen vissza is él vele. Legtöbben hatósági engedelemmel és nyilvánossági joggal csapják be az ostobákat. Kidobott böchegek, elzülött tanfók, gyanus multú hányt-vetett alakok előkészítő tanfolyamokat, internátusokat tartanak fenn és abszolút tudatlan és tanulatlanáguk dacára bármiféle vizgákra előkészítik a hozzájuk forduló balekokat. Most a nyakára léptek az előkészítő tanfolyamok országos szövetségének és évekre visszamenő csalátsaik, „okirathamisításai” és vesztegetéseik miatt eljárát indítottak ellenük. A konzorcium megkísérelte előbb megvesztegetni a rendőrséget, azután a följelentő, majd az összes piszok bűneiket azon megtévedt és szánalomra méltó áldozataik nyakába igyekezzenek varrni, a tanfelügyelőségi alkalmazottak és tanároknak, akiket ők rántottak le a mocsár fenekére. Nem csodálkozunk a szövetség ezen újabb gazságán, mi nekünk csak az tűnik föl, hogy vannak sajtóorgánumok, melyek hasonlóképp az áldozatul esetteket állítják oda orgazdák és bünszerzőkként. El kell itélni, meg kell büntetni az állásuk tisztessége ellen vétő segédtanfelügyelőket és a fertőbe bukott igazgatókat s tanárokat, de elsősorban szét kell verni azt a bandát, a mely 10 esztendeje szabadon űzte aljas csalásait, be kell zárni, meg kell szüntetni mindazon tanfolyamokat, melyeknek legkisebb részük volt a svindlikben s melyeknek erkölcsileg kifogás alá eső és nem kellő szaktudású vezetőik és oktatóik vannak.

Háboru.

Most már elkerülhetetlen az összeütközés köztünk és a szerbek, valamint montenegróiak között. Diplomáciánk addig takargatta a háborus híreket s addig cáfolgatta a mozgósítást, míg az most a legrettenetesebb valóságában beigazolást nyert. Kedden egy montenegrói banda megtámadott egy kisebb magyar csapatot s annak vezetőjét, Trájtler Tibor nyiregyházi születésű főhadnagyot agyonlőtte és kivüle még öt katonát megsebesített. Szóval már megvan a háboru első áldozata. A mozgósítást nem is titkolják. Egyelőre csak a most bevonuló póttartalékosokat és tartalékosokat tartják vissza. Már a fő és középiskolák bizonytalan időre való bezárása, a parlamenti tárgyalások elnapolása elhatározott dolog. Az iskolákat kórházakká fogják átalakítani. A kormány sok szép terve dugába dől, mert most minden pénzt a hábo-

rura tartanak vissza. Erre vezethető vissza az élelmiszerek hirtelen és másképp nem is indokolható megrághatása is. A vonatok naponta sok katonát szállítanak a határra, kik lelkesedve jövedelvel mennek a halál országára felé. Ismét a magyar virtus van hivatva helyrebillenteni az osztrák császárság és a monarchia nagyban megingatott és megcsufolt nagyhatalmi szerepét.

A dunai hadihajók Óbudán. A süllyedő Maros! A bezárt folyami tengerész katona borzalmi!

Pétervárad hadi kikötőjét elhagyták a folyami hadihajók. Hatalmas hullámokat verve siklottak a Dunán felfelé és meg sem állottak Budapestig. Vajjon miért hagyták el Péterváradot? Megszűnt talán a háborúnak ijesztgető réme? Vagy talán György ur, a trónörökös fogadalmát téve szerb tisztü becsületzavára, hogy nem kezd háborút, rábirta Magyarország-Ausztriát, hogy félelmes dunai flottáját visszavonja? Nem ez történt, hanem csak az, hogy még el sem dörögött az első ágyú, máris majdnem végzetes szerencsétlenség érte az egyik hadihajót: a Marost. A hajó ugyanis léket kapott. A legénység mit sem sejtett a balesetről. Akkor sem sejtette, hogy milyen veszedelemben forog, amikor a hajógyomrában elhelyezett börtönből segélykiáltások törtek fel. Azt hitték, hogy a bezárt katona tréfát űz, nyugodtan folytatták tehát dolgukat a hajó fedélzetén. Ezalatt a fogdában megörjítően borzalmas dolog játszódott le. Ugyanis a hajó a léket éppen a fogda alatt lévő fenéken kapta. A léket át beszívargott a víz a cellába és egyre jobban és jobban emelkedett. A fogoly már terdig állott vízben... kétségbeesetten ordított segítségért... de nem jött senki... Majd derekáig emelkedett már a víz. A fogoly összeszedte minden erejét, hogy az ajtót kiemelje sarkából, de a vas ajtó nem engedett. Irtózatossá percek következtek! A folyton emelkedő víz a megfulladás szörnyű halálával fenyegette a szerencsétlen katonát. A halálfélelemtől eltorzult már a fogoly arca, szemei megüvegesedtek, homlokán verejték gyöngyözött, ökleivel kétségbeesetten verte az ajtót és vonagló ajkai közül állati hanghoz hasonló örületes ordítás tört elő: segítség! segítség! A víz már a mellét verdeste, közelebb állott már a halálhoz, mint az élethez... Az iszonyatos ordításra az ő rohánva közeledett a cellához. A kulcs megfordult a zárban... A katona meg volt mentve! A nyitott ajtón kiömlő víz ellepte a hajó gyomrát. A legénység kiszivattyúzta a vizet, betömte a léket és a megsérült hajót testvérhajója, a Temes felvonszolta az óbudai hajógyárba. A többi hajó is felszedte horgonyát és megindultak nesztelenül, sokkal csendesebben, mint ahogy annak idején levonultak a nyelvtől öltögető csecsemő Szerbia fővárosa alá. Védé.

Egy tűzveszélyes gyár.

Budapest a panamá és a katasztrófák városa. Nálunk a szerencsétlenségek ép úgy napirenden vannak, mint más nagy, világvárosokban a kulturesemények. Mikor valami nagy arányú szerencsétlenség — mely több ember életébe kerül — már megtörtént, a sajtó következetes sürgetésére elhatározza a rendőrség, hogy minden gyárban szigorú vizsgálatot indít és a tűz védszabályainak törvényes kereteibe presszionálja a gyártulajdonosokat. És után köpenyeg... Mindig akkor, mikor már megtörtént a szerencsétlenség. Van itt, a város egyik legforgalmasabb utcájában egy szűk, rozoga, ódon egyemeletes sárga ház, minden percben attól fél az ember, hogy összedül; és ebben a gyárban 100-nál több munkás dolgozik. Isten csodája, hogy eddig nem történt még valami nagy mérvű szerencsétlenség. Ebben a szűk házban hol csak a kapun lehet ki és bejutni, mely nem egészen 2 m. széles, de annak is a fele el van állva benzines hordók és egyéb árukkal — ebben a házban benzin-erőre nagy gépezet működik, úgy a földszinten, mint az emeleten. Az emeletre vezető lépcsők fából vannak. Mi történik itt, ha tűz ütne ki? A padlás korhad, bedüledező oldalait csak az alája támasztott gerendák és — az isten őrzi. Az emeletet tartó vassínak már behajoltak a gyengeségtől... No és egészségi rendszabályról, vagy annak betartásáról

ne is beszélünk. Egy gyárban, hol vegyesen dolgoznak férfiak és nők, két — számszerint csak 2 illemhely van. A benzines hordók annál sűrűbben. Ha a bizottság jön felülvizsgálni, akkor kicserélik a hordókat... No hát ez az állapot lehetetlen és türelmetlen! A rendőrségnek intézkednie kell, hogy az ilyen nagyméretű gyárak kitélepljenek a város közepéből, oda hol bő helye van mindennek. Ez a legkevesebb, amit megkívánhat egy a békés polgárság, mint az ott dolgozó munkásság, akik végre is emberek, kiknek családokat kell eltartaniok. Vigyázzunk! Pest utcáin hemzsegek az ilyen kétes biztonságu gyárak. Amelyre pedig mi célozunk az Hirman Ferenc vas- és fémáru gyára, melynek fala át van törve a szomszéd háromemeletes házzal, anélkül, hogy vasajtó volna! Két-három ízben is volt tűz, melyet a legnagyobb diszkrecióval a saját munkásai oltottak el. Vigyázzunk, még mielőtt beüt a katasztrófa!...

H I R E K.

Lapunk segédszerkesztőjéről sikerült Gelsei Bíró Zoltánt megnyernünk, ki már régi tagja a hirlapirói karnak.

A Magyar Állam. Megszűnt egy felekezeti lap, mely félszázados multja alatt nem szült összesen annyi szenzációt, mint amennyit kimulásával kellett. Nem kár érte, bár minden felekezeti irányzatú lap becsukná a boltot. A sajtónak nemesebb hivatása van, sem hogy vallási vitákat, türelmetlenséget és gyűlölködést idézzen elő. Legjobb példa erre a Magyar Állam bukása. Szidta életében a zsidó sajtó, annak a piszkait hánytorgatta s most az ő elszenderülésével a katolikus sajtó tisztaság hiányairól tesz tanu vallomást. A főszerkesztő kijelenti, hogy megszünteti a lapot, mert nem jövedelmez, nem akarja magát tönkretenni. A felelős szerkesztő — hátba támadja — őt s bizonyítja, hogy nem volt joga a lapot megszüntetni. Ha nem is lett volna ehhez esetleg joga, de nagyon jól tette! Nem lehet ellene hátulról semmit sem csinálni.

Bulgária fegyverkezik. Nem csak nálunk, de Bulgáriában is baj van. Erősen készülődnek a háborúra. A Weisz Manfréd-fele csepeli gyárban már a nyár közepe óta folyik éjjel-nappal a munka, milliószámra készítik a töltényeket. A soroksári utj fegyvergyárban pedig nagy mennyiségű régebbi mintájú Manlicher és Werndl-fegyvert készítenek szintén erőteljes gyorsasággal a bolgár kormány rendelkezésére.

A püspök ur lojalitása. A győri püspök december 2-án ünnepi istentiszteletre rendelte az odaváló tanítóképző növendékeit. Természetesen a negyed éves növendékek nem mentek el. Ezért a püspök valamennyit ki akarja csapni az intézetből. A hír Győrött nagy fölháborodást keltett. Nem akarjuk elbírni, hogy egy Széchenyi gróf ilyesmire képes legyen.

Letartóztatott törzsvendég. Szemere (Schwarz) Lajos állítólagos ügyvédjelöltet, számtalan apró csalásai és sikkasztásai nemkülönben a mágnáskaszinó szabályainak meg nem felelő kártya bravurjai miatt működése színhelyén, a New-York kávéházban, a rendőrség letartóztatta.

A pornográfia ellen a héten egy újságíró felolvasást rendezett. Mindenben igazat adunk a jeles felolvasónak s azt ajánljuk, hogy ő maga is ne csak hirdesse, de tartsa is be tanácsait. Nem szónoklat kell ide, hanem erőlyes törvény.

Inas otthonok és a főváros. Gelléri Mór beadványban kérte a fővárost, hogy állítson föl inasotthonokat. A tanács a héten foglalkozott a beadvánnyal és kimondta, hogy helyesebbnek tartaná, ha az iparosok maguk állítanák föl ezeket az otthonokat. E tárgyban tanácskozni fog az illetékes ügyosztály vezetője az ipartestületek elnökségeivel, hogy esetleg a főváros némi hozzájárulásával lehessen a kérelmezett intézeteket létesíteni. Mindent még sem lehet teljesen a főváros nyakába varrni.

DR. HÖNIG IZSO

Villanygyógyító- és Röntgen-Intézete.

Elektromágneses gyógyítás

magas feszültségű áram, kék fénykezelés, villamos fényfürdők és az összes egyéb villamos gyógy módok
BUDAPEST, IV., Károly-körút 24. I. em. Lift.
Telefonszám 102-39.

Bevált gyógy mód minden időlt bajnál, különösen:
Általános idegesség
Álmatlanság Fejfájás.
Hűdések (Paralysis.)
Gerin cvelésorv. (Tabes.)
Idegfájdalmak. (Ischias.)
Szív betegségek.
Véredényelmeszesedés.
Gyomor-bélbajok.
Kőszvény és csusz (Rheuma)
Izületi és csontbajok.
Székrekedés. Daganatok
Anyagszere baj. (elhízás)
Bőrbajok, bőrvíz. (lupus)
Hajhullás, kopaszág
Szörtelenítés nőknél az arcon. Aranyeres csomók.
Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. Kívánatra prospektus

Álom. Kedves karácsonyi és Miklós-napi ajándék bármely koru gyermekeknek az *Álom*, ifjusági színmű 1 felvonásban, 3 álmoképben. Mint olvassmány is nemesítő hatása, mint szindarab pedig bárhol igen könnyen előadható. A darabban előforduló dalok kottái a könyvhöz csatolva vannak. Ára fűzve 1 korona, diszkótesben 1 kor. 50 fillér. Kapható a szerzőnél, Zombory Béla Budapest, VIII. Vay Ádám-utca 8. sz.

Lázár István munkái kaphatók a kiadóhivatalban. Budapest, VII. Dohány-u. 88.

Könyvek. *Vischer* János verskötetének a címe. A fiatal poeta első kötetében a fővárosi és vidéki sajtóban megjelent költeményeit gyűjtötte össze. A könyv hatvan verset tartalmaz s december közepén kerül piacra. Ára 2 korona. Megrendelhető a szerzőnél (Budapest, VIII. Oriás-u. 41. II. em. 11.) Olvasóink figyelmébe ajánljuk.

Színház és Művészet.

Thália.

Hamu. Irtá: *Mohácsi Jenő*. (Dráma 1 felvonásban. Először bemutatták december 1-én.) Kedden este zsufova volt a Thália nézőtere. A szűk szék-sorokat megtöltötték a fiatal szerző tisztelői, jóbarátai s irókollégái, kik zajos óvációban szécsítették Mohácsi Jenőt, kinek ez az első színpadi műve. A darab különben határozottan tehetséget árul el, dacára a sok támadásnak s a szerencsétlen szereposztásnak. A darab meseje nem éppen új, szinte Haraucourt: *Összes művei*... című novella dramatizálásának látszik. Egy festő elcsábítja egy gyáros feleségét. A gyáros összevassárolja a festő összes műveit s elégeti. Az elégetett képek hamuját egy dobozban nyujtja át a festőnek, ki holtan rogy össze. A festőt *Szénássy* ejtette el, úgy, ahogy egy szerepet egyáltalán el lehet ejteni. Ha tanárok előtt csinálta volna végig, nem mentette volna meg a kitűnőtől még az az akrobata mozdulat sem, ahogy szegény *Doktor* János parókáját igyekezett letépni. *Doktor* becsületesen iparkodott megállni a helyét, amennyire a szerepe engedte. A többi néma csend.

A hagyatéék. *Schnitzler Arthur* drámája 3 felvonásban. (Bemutató előadás a Tháliában dec. 3.) *Schnitzler* drámája mintha elsősorban társadalmi szatírának készült volna: mindenkit vérg mar benne — a drámáiról. A liberális, üreslelkű, de kifelé jöszivű tanártól a parvenű doktorig, ki gyűlöli és irigylí azokat, kik mindig jólétben éltek, mindenki kap egy kemény morális nyaklevest s ez nem mindig könyvelhető el a művészi értékelés javára. De nagy, igaz és szinte brutálisan emberi érzéseket látunk megnyilatkozni másrészt, melyek megérik hogy végignézzük a kissé elnyujtott három felvonást. Annak a *Schnitzler*nek a hangját hallottuk *A hagyatéék*-ban, aki redős homlokkal s igazi orvos-szemmel írta meg a *Reigent*. Nagy és igaz volt *Doktor* János a tanár szerepében, kit a Thália ismert premiér közönsége meleg óvációban rendezített. Elsőrangú művészi alakítást nyujtott *Judik* Etel Tóny és *Kelemen* Mária a tanárné szerepében. Ki kell még emelnünk *Gellért* Lajost, ki Hugót adta közvetlenséggel, továbbá *Magyart*, a kis *Parányi* Birit, *Bardócz* Juliát, *Karcag* Maresát, *Szénássy* és *K. Balogh* Vilmát, ki a darabot is fordította szé-

Mindenki,

aki olesón, jó ruhát akar vásárolni, ajánlatos tudni, hogy divatszertű, jó szabásu és kitűnő kivitelű férfi-, fiu- és gyermekruhák :: a legjobb körökben elismert ::

KELLER B. LIPÓT UTÓDA

HELLER JAKAB

férfiszabó -mester, Budapest, VII., Rákóczi-ut 13. sz. a.
lévő férfi ruha-üzletében kaphatók.

Ugyanitt

angol és francia, valamint bel-tölí divatszövetekben dus vá-laszték.

Külön mérték osztály.

pen, izlésesen. A közönség sok szimpátiával fogadta az ujdonságot, melyet szombaton megismételnek **Mohácsi Jenő** egyfelvonásával együtt. *k. a.*

A tanítónő Berlinben. Bródy Sándor remek darabját a „Tanítónő“ legközelebb Berlinben fogják előadni, kevés reklámmal, de hihetőleg annál nagyobb sikerrel.

Az Országos Színművészeti Akadémia az Uránia színpadán szombaton este Császár Imre remek rendezése mellett színre került Pailleronnak A szikla — és Scribe és Delavigné-nek — A diplomata című darabja. Az Akadémia egyik legtehetségesebb növendékét, Kereszty Sándort láttuk az első darabban. Meglepő otthoniassággal morgott a színpadon és gyakorlott színészhez méltó közvetlenségével elfeledtette a nézővel, hogy növendék előadásán van jelen. Megemlítjük még a másik két szereplőt is S. Kádas Mariskát és Bardi Gabriellát. A másik darabban jól játszottak Lévai Elemér, Forgács Sándor, Török Jenő és Kardos Géza. Kiemeljük még Vendrei Vilánt, aki tehetségre valló játékaival nagy tetszést aratott.

Telcs Ede kitüntetése. A Lipótvárosi Kaszinó nagy díját a teltárlaton kiállító magyar képzőművészek közül Telcs Ede nyerte el. Ezt a díjat eddig mindig festők vitték el, így tehát Telcs Ede az első szobrász, aki eme megérdemelt elismeréshez jutott.

Lesz Budapesten közbiztonságban élő ember!

Egyik vidéki: Olvastad az újpesti bankrablást?

Másik vidéki: Olvastam.

Egyik vidéki: Olvastad az Óriás-utcai kocsmáros kirabolatását?

Másik vidéki: Igen.

Egyik vidéki: Olvastál a Király- és Fürdő-utcai trafikrablásokról?

Másik vidéki: Nos? Miért kérdezel Te folyton?

Egyik vidéki: Mert én mindezek dacára, Budapesten nyitok banküzletet.

Másik vidéki: Nem félsz?

Egyik vidéki: Nem!

Másik vidéki: Ezt nem értem!

Egyik vidéki: Mindjárt megérted. Tudd meg tehát, hogy én mindenféle betörés és támadás ellen bebiztosítottam magam.

Másik vidéki: Az nem lehet.

Egyik vidéki: Meg fogod látni, hogy lehet Ugyanis rendeltem három gyorstűzelő ágyut.

Másik vidéki: ?

Egyik vidéki: Mert, ha rabló kezében olyan rémitő fegyver a Browning, hogy a legbátrabb banktisztviselőnek is inkább száll tőle a bátorsága, akkor a gyorstűzelő ágyu a banktisztviselő kezében olyan nagy hatalom, melytől a rabló kezéből kiesik a Browning.

Másik vidéki: Bámullak barátom.

Egyik vidéki: Ez még nem minden óvintézkedés, mert ez csak fényes nappalra szól, amikor a járőrelőeknek tömege tolong az utcán. Hátra van még a siri sötét éjszaka, amikor nincs, aki a rablók ellen elüsse a gyorstűzelőimet. Éjszakára tehát szereztem tíz Wertheim szekrényt.

Másik vidéki: Nem elég abból egy is?

Egyik vidéki: Hát persze, hogy nem, mert lesz egy, a melyikbe a pénz lesz, éjszakára ez beléjön egy másik vasszekrénybe, ez a harmadikba, erre rámegegy a negyedik, erre az ötödik, azután a hatodik szekrénybe teszem a másik kulcsot, a hetedikbe zárom az egyik kulcsot és így tovább.

Másik vidéki: Hát a tizedik szekrény kulcsával mi lesz?

Egyik vidéki: Az nálam marad.

Másik vidéki: Ez nem helyes, azt a kulcsot is el kell tenni valahová, mert ha nálad van, téged meggyilkolnak, a kulcsot elrabolják tőled és akkor kárba veszett minden kiadásod és óvintézkedésed, mert a rabló kinyitja a tizedik szekrényt, kivieszi belőle a kulcsot és kinyitja vele a kilencediket, abból is ki . . .

Egyik vidéki: Elég, elég!! Te nem tudsz gondolkozni. Engem nem lehet meggyilkolni, engem nem lehet megrabolni, mert én szerződöttem a híres Holmes-t és a nagy Karter-t, akiknek nem lesz egyéb kötelességük, mint engem és a kulcsomat őrizni.

Másik vidéki: Belőled még nagy ember lesz barátom! De mit csinálsz akkor, ha nem megy az üzlet, ha tönkre mész?

Egyik vidéki: Tönkre menni? Én tönkre? És Budapesten tönkre? Hát hallott ilyet a világ? Jegyezd meg magadnak jól, hogy engem a tönkre-menés ellen már bebiztosított születésem után nyolc napra a munkácsi főrablól

V.

KÖZGAZDASÁG.

Gyufamonopólium. Értesülésünk szerint a kormány komolyan foglalkozik a gyufa-gyártás monopolizálásának kérdésével. A foszfor-tulalom amúgy is nagy csapást mért a mostani magán gyufagyárakra s így örülni fognak, ha gyáraikat az állam megváltja. Ausztria kormánya már régebben dolgozik a gyufa egyeduralmának megszerzésével s most a magyar kormánnyal egyidejűleg az osztrákok is keresztül viszik a tervüket. Ezzel a kormány tekintélyes jövedelemhez juttatná az államot.

A budapesti villamos városi vasút részvénytársaság botfai Hűvös József udv. tanácsos elnöklésével 3-án rendkívüli közgyűlést tartott, melyen 7 és 1/2 millió korona értékű 4 és fél százalékkal kamatoztató, elsőbbségi kötvény kibocsátását határozta el.

Iparosbankett. Az Országos Építőiparosok Szövetsége páratlan részvétel mellett fényes lakomát rendezett szombaton azon képviselők tiszteletére, akik az iparos érdekeknek hű istápolói és szószólói. A banketten részt vettek: Nagy Emil dr., Buza Barna, Polónyi Géza, Hock János, Nagy Dezső dr., Ráth Endre dr., Hlatky-Schlichter Lajos országos képviselők.

Az Anker jubileuma. Az „Anker“ élet- és járadékbiztosító társaság e hó 2-án érte el alapításának ötvenedik évfordulóját. A társaság ez alkalomból Budapesten igazgatóságot létesít és díszes, óriási bérpalota építését kezdte meg az Anker-udvar helyén.

Koraszülött gyermekeket

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle mód szer védjegyet — a halászt — kérjük figyelembe venni.

a SCOTT-feln Emulsió az elsatnyulástól megmenti és rendes erőhöz és vidámsághoz segíti őket.

Aggódó szülők ezrei nézték elragadtatva gyermekük egészségének rohamos javulását. Még akkor is, ha a gyermek a tejet visszautasítja, a

SCOTT-féle Emulsió-t

szívesen fogadja és könnyen emészt meg.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Bohémségek.

— Regény a hajóriások világából. —

I.

Pettyesék és a költő. (Folytatás.)

— Alig van egy-kettő a régi erkölcsű leányokból s azok sem mennek férjhez.

— Mint Dóra . . .

Lassanként rettenetes veszekedés támadt. A lármától alig hallották a csengetést, mely az éhes költő megérkezését jelezte. Az irigység és harag ráncái hirtelen elsimultak. Dóra még egyszer a tükörbe pillantott s kékesfehér ajkaira mosolyt varázsolt. A mama a tágas hintaszékben elhelyezkedett és kétszer szigorított arccal nézett az ajtó felé.

A papa megsodorta japánbajuszát s arcára humoros kifejezést erőltetett. Mindenki azt mondja, hogy ez áll neki legjobban. Aladár izgatottan lapozgatott a „Vérfoltok a negyedik szobában, vagy melyik az igazi mennyasszony“ című bűnügyi regényben, mely a család legkedvesebb olvasmánya volt. Pál és Péter golyócsörgetése is megszűnt. Rend és béke lett. Ki tudná megmondani, hogy pár perccel előbb a szivekben irigység, elkeseredés lángolt, harag sötételt s a levegőben boszantó szavak röpködtek?!

Ilona és az oroszlánsórényű költő borotválásra vasalt nadrágban belépett.

— Ime, Kányaváry ur, kiről annyi szépet beszéltem . . .

A mama mosolygott, a lányok mosolyogtak, a tornaruhás Lulu kacéran bókolt, Aladár is mosolygott, a vén Pettyes pedig akkorát csapott a hajóriás gyenge, finom tenyerére, hogy szegény a kintől majd összekucorodott.

— Hozta isten, kedves uram . . . A mi barátunk!

A Pettyes-család nagyreményű sarjai: Péter és Pál a szobasarakból titkos undorral nézték a költő bozontos fejét s egy önfeledt pillanatban harsányan felkacagtak, de a vén Pettyes

vészjósló tekintete után már csak diszkrétan mertek mosolyogni.

A társalgás megindult. Az éhes költő mókázni kezdett s a család úgy nevetett, hogy még a harmadik emeleti lakók is kiszaladtak. Vigan ment minden. Öt pernyi barátkozás után Pettyes egy pakli kártyát rántott elő zsebéből s élénken, a szenvedélyes játékos izgatottságával kérdezte:

— Nem ütünk egyet?

— Szívesen, kedves uram! — felelte az éhes költő s Pettyes fűrge kézzel osztott.

Az egész délután vidáman telt el. Kártyáztak, szivaroztak, szellemesen társalogtak és nevetgéltek. A költő a baracklekváros puffancsról ódat rögtönzött. A hangulat egy pillanatra csak az zavarta meg, hogy Dóra a kávéba ejtette süteményét s a papa összeráncolta homlokát.

Ki tudná leírni a délután bohóságait? A vidámság valóságos „egybekötött koncert“-té fajult. Ilona táncolt, Lulu énekelt. Szentséges isten! hogy sivitott! Pettyes anekdotázott, a költő rövid, de velőtlen verseit szavalta nagy tetszés mellett. Aladár pedig gondolkázott. Péter és Pál sikerült duettben dalolta el az „Óh, keresztény ifjúságnak“ kezdetű, szent éneket. A mulatozásban alig vették észre, hogy este van.

A kancsi fűszeresnél hitelre vásárolt jó kadarkából éppen a hatodik liter került az asztalra, midőn költőnk a távozást illendőnek vélte. De a viláért sem eresztették. Ott fogták vacsorázni is. Ily kedves vendége rég nem volt a Pettyes családnak!

A vacsora, melyet a jóllakott költő már csak szerényebb étvágygyal tudott fogyasztani, igen sikerülten konstruált töltött káposztából állott. Titkon bántódott, hogy annyi baracklekváros puffancsot evett. Annál többet ivott s minél többet ivott, annál sikerültebb élceket mondott. A család sajnálkozása közben kapuzárás előtt öt perccel távozott, szívében hálával és mély szerelemmel Ilona iránt.

(Folytatása következik.)

Szerkesztői üzenetek.

Üzenet Komáromba. A „Komáromi Napló“ volt Tisztelt előfizetői mai naptól a „Napló“-t kapják. A „Napló“-t hamarosan meg fogják kedvelni és állandó kedvenc olvasmányuk lesz, mert a „Napló“ a székesfőváros egyetlen hétfőn megjelenő lapja, mely óriás elterjedtségnek örvend kitűnő, és tartalmas szerkesztésénél fogva. Itt fogják viszontlátni Gelsei Biró Zoltán ismert kiváló munkásságát is.

Előfizetési fölhívás!

A „NAPLÓ“ e legelterjedtebb független hétfői lap. Szókimondó, radikális és a kis existenciák érdekeiért harcoló irányzatával méltán megérdemli mindenki pártfogását és támogatását.

December elsejével új előfizetést nyitunk és az előfizetési árakat mélyen leszállítottuk, hogy a legszerényebb anyagi helyzetben levő ember is olvasóink és előfizetőink sorába léphessen.

A „NAPLÓ“ előfizetési ára:

egész évre 4 korona,

fél évre 2 korona.

Karácsonykor és újévkor két terjedelmes számot adunk ki ünnepi melléklettel, melyekben legjelesebb íróink munkáit fogjuk közölni.

A karácsonyi szám december 21-én, az újévi pedig december 28-án jelenik meg. Ezeket épúgy mint a rendes számainkat a dohánytözsdékben és az utcákon fogjuk árusítani.

Az ünnepi számokba hirdetéseket rendkívül méltányos árakon vesz föl

a „NAPLÓ“ kiadóhivatala,
VII., Bohány-utca 88.

Laptulajdonos és a kiadóhivatal igazgatója:

Erdész Zsigmond

Segédszerkesztő: Gelsei Biró Zoltán.

ROSENBERG-féle
BABA-műterem.

Rosenberg Ignác
Budapest, VII., Károly-kürt 7. sz. l. em.

JÁTEKBABA KLINIKA

Természetes forró-meleg kénes forrástó
a Thermál-szálloda földszintjén, iszapborogatások, kő- és kádfürdők a Nagyszálló földszintjén. Gondos pensio. A téli fürdővadra vonatkozó felvilágosítás végett forduljon a budai Szent Lukács-fürdő igazgatóságához.

Kristály-

forrás-ásványvíz étvágyat javít,
gyomorrontást megakadályoz.

Geiringer Arnold

műszaki ezimfestő

Budapest, VII., Dohány-u. 78.

Speczialista üvegtáblákban.

Készít czégtáblákat fára, bádagra és viaszvászorra, a mai kornak megfelelő ízletes kivitelben, jutá yos árak mellett.

Megnyit a TISZA-szálló!

Tisza-szálló épületében

VI., Révay-utca 24. sz.

Hatvan szoba, villanyvilágítás, rézágakkal. Hónapos és napos szobák 1 forinttól feljebb kaphatók. Hónapos szobák ára 30 forint.

Zálogszedulákat veszek

Elzalogosított brillantokat, aranyat ezüstöt, gyöngyöket és különféle ékszereket 100.000 kor-ig költségmentesen kiváltok és a teljes értéket kifizetem.

SINGER JAKAB ékszerkereskedő

Budapest, Király-utca 91. szám.

Izabella-utca sarkán.

Kovács Ferenc szücsmester

Budapest, VII., Kazinczy-u. 53.

Elvállal mindennemű e szakmába vágó új és javító munkát.

Méltányos árak! Legjobb uri szabó. Elegáns szabás!

Weisz Sándor BUDAPEST, IV. ker.,
Városház-u. 10. I. em.

Készít uri ruhákat készpénzfizetés mellett.

GASSNER TESTVÉREK

Budapest, IV., Gizella-tér 2.

Szőnyegek, függönyök, terítők,
pokróczkok és butorszővetek leg-
olesőbb árban.

Prenner József — mű- és épület-lakatos —
Budapest, VIII., Üllői-ut 58. sz.
(Futó-utca sark.)

Készít: lépcső- és erkély-korlátokat, kapukat, sárkerítéseket.
Kovácsolt vasszerkezeteket. — Tűzhelyek minden nagyságban állan-
dóan raktáron vannak. Telefon 59-94

Rákóczi-vendéglő

Tulajdonos: Weisz Mór.

VIII., Rákóczi-ut 59. (Luther-utca sark.)

Kitűnő magyar konyha. — Pompás homoki és hegyi borok.

Nagy étterem estélyekre és vacsorákra.

FOGAK

SCHATZ JENO fogműterme

Wesselényi-utca 60. sz., I. em. 4.

Párisban kitüntette oklevéllel.

Műfogak kauszukban szájpadiás nélkül, melyek rágásra
alkalmasak és beszédzavarokat nem idéznek elő.

Aranyfogkoronák, hidmunka és mind e szakmába vágó
munkákat készitünk 10 évi jótállással.

Vidékiek 12 óra alatt kielégittetnek.

Kérem a czimre ügyelni.

**Hirdetéseket,
hirdetés- és előfizető-gyűjtőket és
lapelárusítókat felvesz
a NAPLÓ kiadóhivatala**
Budapest, VII., Dohány-u. 88.

BRÁZAY SÓSBORSZESZ

A LEGJOBB

NÉLKÜLÖZ-
HETETLEN
HÁZISZER

Kapható
mindenütt.

ÓVAKODJUNK ERTEKTELEN UTANZATOKTÓL!

Simplon-Kávéház

Estéknél Veszprémi Kiss Janesi
cigányzenekara hangversenyez.

Szolid családi találkozó hely.

Színházi vacsora.

József-körút 8.

Népszínház-utca sark.

Jahn-féle vendéglő

Budapest, V. kerület, Lipót-körút 10.

Tulajdonos: GRACHEK FERENC

Kitűnő magyar konyha. Pompás homoki borok, friss
csapolású kőbányai Dréher-sörök. Minden kedden és
pénteken halászlé. Nagy étterem. Estélyekre, vacsorákra
társaságok részére külön szobák. Előzékeny kiszolgálás

Gyógyforrás-szálloda

Budán, a Lukácsfürdővel szemben.

Putzer György nagyétterme

V., Váci-körút 14.

Minden este elsőrendű cigányzenekar

Népelelmezés. Szarvasbors pörköltnek és
savanyu-borsnak
kilója 30-60 krajczár.

Vadászati idény megkezdődött, összes vadnemek kaphatók.

ARANYOSI ANDRÁS vadaskereskedésében

Vámház-körút 2. szám alatt.

Telefon 35-94.

Szív- és vesebajok,
véredény elme-
szedés, gutaütés
étvágytalan-
ság ellen biz-
tos siker

Budai Mária gyógyvíz

Gyer-
meknek

leg-
biztosabb

hashajtó!

Központi iroda:

VII., Erzsébet-

körút 9. sz. Tele-

fon 91-68. Főraktár:

Édeskuty L. özégnél.

Kapható minden gyógytár, dro-
géria és jobb fűszerüzletben.

BOR és talp, legjobb gyártmányok
cipőfelsőrészek
saját készítmény, óriási választék-
ban, dacára a nagy drágulásnak,

rendkívül ócsor árban kaphatók.

Gyöngy Sándor bőrgyári raktárában

BUDAPEST, III., Tavasz-utca 1. szám

Elismerő oklevéllel kitüntette 1904-ben.

— Képes árjegyzék ingyen.

Figyelmeztetés!

Kérjük, ne tessék a kereskedőnél egyszerűen
egy Csomag vagy ládika Czikóriát, hanem határo-
zottan:

„Franck”

féle gyártmányt kérni, oly végből, hogy a mindenkor
egyenlő és legjobb minőség iránt meg legyen a
kellő biztosítéka. — Ügyeljen e mellett a védjegyekre és
aláírásra, mert csomagolásunkat azonos színű pa-
pirban utánozzák.

Franck Henrik Sais
Kassa.

LÖW SÁNDOR

ékszerész és
= órás =

Budapest,

VIII., József-körút 81.

TELEFON 62-68.

Ó csász. és kir.
Fensége József
Főherceg kama-
ral szállítója.

A magy. kir. államvasutak és
a magyar királyi posta és táv-
írda szerződéses óraszállítója.

ÓRAKNÁL
JÓTÁLLÁS
MELETT.

Dús raktár a legdivatosabb bril-
liáns- és aranyékszerekben, ezüst
alkalmi ajándékokban, ugyezin-
tén mindennemű zseb-, fali-,
álló- és utazó órákban.

Saját nagyszabású műhelyében ékszer átalakítások és
órajavítások jutányosan eszközöltetnek.

Rendkívül jutányos árak! Dús
választék! Pontos kiszolgálás! □ Árjegyzék ingyen és bérmentve.

